

Lodovico Guicciardini, *Beschrijving van de hele Nederlanden, ook genoemd Nederduitsland, Nederlandstalige uitgave uit 1612*

P 125 - 126

Valkenburg, Dalhem en 's-Hertogenrade (of 's-Hertogenrode)

Valkenburg, in het Frans Fauquemont, is een redelijk sterke stad met bestuur en jurisdictie over een grondgebied met dorpen. Het ligt op drie grote mijlen van Aken en twee kleine mijlen van Maastricht. Deze heerlijkheid werd door hertog Jan III van Brabant met het geweld der wapens onder Brabant gebracht. Reinoud van Valkenburg was een moeilijke en onrustige mens, die voortdurend in conflict kwam met Maastricht en de omliggende gebieden. Jan III van Brabant versloeg hem en nam hem gevangen.

Dalhem is een zeer klein stadje met een kasteeltje en ligt op 3 grote mijlen van Aken en twee mijlen van Luik. Ze is een graafschap en bestuurt een gebied aan de overzijde van de Maas. Hertog Hendrik II van Brabant bracht het gebied onder de heerschappij van Brabant.

p. 126

's-Hertogenrade is een oud klein stadje met een oud kasteel, op ongeveer een mijl van Valkenburg. Ze is de vierde staat en heerlijkheid van de Landen van Overmaas. Ze heeft een opperste rechtbank, maar is niettemin voor herziening en hervorming aangewezen op de kanselarij van Brabant.

Kerpen ligt tussen het land van Gulik en Keulen op twee mijl van de Rijn. Ze is een groot dorp en lijkt op een kleine stad. Ze heeft een collegiale kerk en bezit marktrecht evenals een jaarmarkt, waar veel koopwaar wordt aangeboden. Deze markten trekken veel volk aan. Hier staat een sterk kasteel. Alles samen genomen is het een mooie heerlijkheid, die bestuurd werd door een eigen heer. Maar het werd ingenomen door de hertogen van Limburg en onder hun heerschappij gebracht. Niettemin heeft het een eigen gouverneur met een sterk garnizoen.

Het hertogdom Limburg en de andere voornoemde gebieden en heerlijkheden bestaan uit drie leden. Het eerste lid zijn de prelaten, het tweede lid zijn de edellieden, het derde lid bestaat uit de hoge justitie en de opperste rechtbanken. Tegenwoordig worden deze gebieden en heerlijkheden die deel uitmaken van de Landen van Overmaas, in naam van de koning, bestuurd door stadhouder graaf Johan van Oost-Friesland, ridder van de orde van het Gulden Vlies.

L. Guicciardini, *Beschrijving van de Nederlanden*, Nederlandstalige uitgave, 1612
Beschrijving van Valkenburg – Dalem – 's Hertogenrode, p. 125-126

Al deze voorgenoemde steden van Brabant, zowel groot als klein, en de meeste dorpen beschikken over gewone justitie voor burgerlijke en strafrechtelijke zaken met mogelijkheid voor beroep van de kleine bij de grote en tenslotte voor alle bij de kanselarij van Brabant.

In Brabant zijn er ook twee hoofdofficieren voor strafrechtelijke zaken. De ene heet "drossaard" van Brabant, en mag in hechtenis nemen over het hele grondgebied waar men Nederlands spreekt, wat het grootste deel is van het gebied. De andere is "groot-baljuw" van Waals-Brabant, waar men Frans spreekt. Deze officieren moeten de misdadigers voor het gerecht brengen. De drossaard brengt ze voor de Raad van Brabant of de plaatsvervangers ervan, de groot-baljuw brengt ze voor het Hof van Genappe. Brabant heeft ook zoals al deze landen een opperjager of opperjachtmeester, die een zeer hoge waardigheid en een grote autoriteit heeft, op de ene plaats wat meer dan op de andere, over de koninklijke jachtgebieden. Daarnaast is er nog een andere koninklijke officier, de "gruyer"¹ die toezichthouder is op de jacht op vliegend wild en de visvangst. Deze moet toezien en oordelen over alle overtredingen aangaande deze jacht in de vrijheid en het rechtsgebied van de koning.

¹ opperhoutvester